

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 13
ПІД ЧАС ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРОПРИЛАДІВ**

м. Дніпро

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
(ДНУ)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара

11. жл. 2023 р. № 340

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 13
ПІД ЧАС ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРОПРИЛАДІВ**

1. Загальні положення

1.1. Ця інструкція розроблена з урахуванням вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Електричний прилад або електроприлад – це технічний пристрій, що приводиться в дію за допомогою електрики і виконує деяку корисну роботу, яка може виражатися у вигляді механічної роботи, виділення теплоти та ін., наприклад: телефон, телевізор, комп'ютер, обігрівачі, кондиціонер та ін.

1.2. Посадові особи та інші працівники університету (далі - працівники) допускаються до експлуатації електроприладів після проходження інструктажів з питань охорони праці.

1.3. Ця інструкція поширюється на:

- працівників;
- новоприйнятих працівників (постійно чи тимчасово);
- працівника, який переводиться з одного структурного підрозділу до іншого;
- здобувачів вищої освіти.

1.4. Дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей, є основним обов'язком працівників та здобувачів вищої освіти щодо додержання вимог законодавства з охорони праці.

1.5. Основні небезпечні та шкідливі фактори, які можуть виникнути при експлуатації електроприладами:

- ураження електрострумом;
- виникнення загорань та пожеж;
- опіки;
- дія електромагнітного та мікрохвильового випромінювання приладу.

1.6. При безпосередньому контакті людини з струмоведучими частинами електроприладів під напругою, виникає небезпека ураження її організму електрострумом, тому що тіло людини має здатність проводити електричний струм.

1.7. Важливим фактором, визначаючим наслідки ураження електричним струмом, є: вид струму (перемінний чи постійний), частота (при змінному струмі), величина струму (чи напруга), тривалість дії, шлях проходження струму

через тіло людини, фізичний стан людини в момент дії на її організм електричного струму (опір тіла людини).

1.8. Найбільш небезпечним для людини є перемінний струм з частотою 50 - 500 Гц.

1.9. Опір організму дії струму залежить від фізичного і психологічного стану людини і різко понижується, якщо людина голодна, нездорова, втомлена, в нетверезому стані. При цьому різко підвищується ймовірність тяжкого ураження.

1.10. Аби уникнути ураження електричним струмом при користуванні побутовими та промисловими електроприладами (далі – електроспоживачами) (холодильники, телевізори, комп'ютери, обігрівачі, кондиціонери, електропідгрівачі води і та інші) забороняється:

- вмикати в електромережу електроспоживачі, шнури живлення яких мають пошкоджену ізоляцію, які мають пошкодження або ненадійно з'єднані з електрошнуром живлення, вилками, розетками та подовжувачами;
- вмикати електроспоживачі в розетки, які не мають захисних направляючих;
- користуватися пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншою електроарматурою, а також електролампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;
- користуватися саморобними подовжувачами, які не відповідають вимогам безпеки, що пред'являються до переносних електропроводок;
- застосовувати для опалення приміщень нестандартне (саморобне) електронагрівальне обладнання або лампи розжарювання;
- торкатися руками до металевих частин електроспоживачів, ввімкнених в електромережу;
- торкатися руками до обірваних та оголених проводів електромережі;
- самостійно замінювати зіпсовані електrozапобіжники, електролампи, проводити ремонт електроспоживачів та електромережі;
- залишати без догляду працюючі електроспоживачі.

Дозволяється:

- користуватися електроспоживачами, використовуючи один подовжувач не більше 1 кВт навантаження (мережеві фільтри);
- користуватися електроспоживачами, шнури живлення яких мають триполюсну вилку з переджуючим включенням заземлюючого (зануляючого) проводу;
- при користуванні електроспоживачами, які мають окремий, самостійний провід заземлення, перед включенням його в електромережу перевіряти наявність та надійність приєднаного заземлюючого проводу до відповідних клем.

1.11. Працівники, які не виконують вимоги даної інструкції, несуть передбачену чинним законодавством відповіальність.

1.12. Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, якщо створилася небезпечна ситуація для його життя чи здоров'я людей, які його оточують.

2. Вимоги безпеки перед початком експлуатації

2.1. Перед початком експлуатації електроприладами необхідно візуально перевірити:

- клас напруги приладу та розетки, до якої підключається прилад;
- справність розетки, до якої буде підключатись електроприлад;
- наявність заземлення розетки;
- справність електропроводки приладу (вилки, шнура, місця їхнього з'єднання, відсутність пошкодження ізоляції проводу);
- встановлення приладу у вертикальному положенні;
- відсутність зовнішніх механічних пошкоджень приладу;
- відсутність поблизу легкозаймистих речовин.

2.2. При необхідності використання подовжувача, використовувати тільки 3-провідний подовжувальний шнур заводського виготовлення, та який має вилку з 2-ма контактами, заземлюючий отвір і 2 заземлюючі пластини.

2.3. Встановити прилад на рівній площині і на достатньо відкритому просторі, щоб забезпечити його правильну вентиляцію.

2.4. Відстані між електроприладами і стінами повинні витримуватись згідно із «Інструкціями з експлуатації електроприладів», наданих заводом виробником, правилами пожежної безпеки. Відстань повинна давати змогу безперешкодного вимкнення приладу від електромережі у разі необхідності.

2.5. Забороняється:

- використовувати електроприлади при умовах, які не відповідають вимогам Правил пожежної безпеки;
- користуватися несправними електроприладами;
- самостійно виконувати будь-який ремонт електричних пристрій;
- розбирати електричні пристрої, а також вносити зміни в конструкцію електроприладу;
- вмикати в електромережу електроприлади та пристрої потужність, яких перевищує дозволену для даної електропроводки;
- експлуатація кабелів і проводів з попокодженою ізоляцією або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості;
- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам;
- користуватися приладом якщо розетка, у яку буде підключатися електроприлад, не має заземлення;
- загороджувати вентиляційні отвори електроприладів;
- використовувати мікрохвильову піч для сушіння матеріалів;
- використовувати побутові електронагрівальні прилади без негорючих підставок та в місцях, де їх застосування не передбачено технологічним процесом або заборонено нормативними документами.

3. Вимоги безпеки під час експлуатації

3.1. Встановити електроприлад у спеціально відведеному місці на рівну, суху, термостійку поверхню якомога ближче до розетки.

3.2. Під час користування електропобутовим пристроям уважно стежити за його роботою, коли він ввімкнений в електромережу. Не допускати, щоб шнур живлення звисав зі стола, аби уникнути зачеплення та падіння пристроя, був пошкоджений, перекручений.

3.3. Не торкатися до електроприладу, який включений в електромережу, мокрими руками.

3.4. Приготування та розігрів їжі у мікрохвильових печах виконувати у відповідності із вимогами інструкцій заводів-виробників.

4. Вимоги безпеки після завершення експлуатації

4.1. Вимкнути електроспоживачі та від'єднати провід живлення від розетки електромережі. При цьому слід пам'ятати, що, від'єднуючи вилку електроспоживача від розетки, її слід тримати за корпус, а не за провід живлення, бо можна висмикнути один з проводів і потрапити під дію електричного струму.

4.2. Витримати час, щоб електроприлад охолонув.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. В аварійній ситуації необхідно :

- негайно відключити електроприлад від електромережі;
- при загорянні використовувати вуглекслотний або порошковий вогнегасники;
- ужити заходів по евакуації людей і наданню першої медичної допомоги постраждалим;
- дозвісти про те, що трапилося, керівнику;
- за необхідності викликати екстрену (швидку) медичну допомогу «103», пожежну охорону «101».

5.2. В разі нещасного випадку необхідно:

- швидко вжити заходів щодо запобігання впливу факторів, що травмують потерпілого, надати йому першу допомогу, викликати на місце події екстрену (швидку) медичну допомогу «103» або доставити потерпілого до закладу охорони здоров'я;
- повідомити про подію керівника чи іншу посадову особу, забезпечити до початку розслідування збереження обстановки місця події, якщо це не становить небезпеки життю і здоров'ю людей.

5.3. Надання домедичної медичної допомоги.

5.3.1. Надання допомоги при ураженні електричним струмом:

- переконатися у відсутності небезпеки;
- якщо постраждалий перебував під дією електричного струму, при можливості припинити його дію: вимкнути джерело струму, відкинути електричний провід за допомогою сухої дерев'яної палиці чи іншого електронепровідного засобу;

- провести огляд постраждалого, визначити наявність свідомості, дихання;
- викликати екстрену (швидку) медичну допомогу;
- якщо у постраждалого відсутнє дихання, розпочати проведення серцево-легеневої реанімації;
- якщо постраждалий без свідомості, але дихання збережене, надати постраждалому стабільне положення;
- накласти на місця опіку чисті, стерильні пов'язки;
- забезпечити постійний нагляд за постраждалим до приїзду екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- при погіршенні стану постраждалого до приїзду екстреної (швидкої) медичної допомоги повторно зателефонувати диспетчера екстреної (швидкої) медичної допомоги.

5.3.2. Надання допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечено місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечено місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

При необхідності потрібно викликати екстрену (швидку) медичну допомогу «103».

5.4. У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожен працівник зобов'язаний здійснити оповіщення людей про пожежу – вголос, телефоном повідомити про це пожежну охорону за тел. «101».

РОЗРОБИВ
Провідний інженер

Олександр ТИМЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Начальник служби
охраны праці

Людмила ЛЯШКЕВИЧ

Начальник юридичного
відділу

Володимир САГАЙДАК

З інструкцією ознайомлений